

Edició retardada

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Raimon Àvila i Castells publica el 1998 el llibre amb el qual obté el premi Vicent Andrés Estellés de poesia 1997, *Barranc de fut i de lud*. El llibre s'edita el mes de desembre del mateix 1997.

Desconeixement

Lluís Solanes, traductor de la novel·la de Jonas Jonasson *L'avi de 100 anys que es va escapar per la finestra* (La Campana) diu a peu de pàgina que entre els llibres més coneguts de l'escriptor finlandès Arto Paasilinna, esmentat pel novel·lista, hi ha *Un home feliç*, *Suïcidi col·lectiu* i *Missió Àngel de la Guarda*. A casa nostra és conegut per les novel·les *El moliner udolaire* i *El bosc de les guineus*, publicades per Edicions 62 els anys 2004 i 2005. Són les úniques de l'autor que s'han traduït al català.

El lector, martiritzat

Un personatge d'*El cementiri de Praga* diu que a la Bíblia llegim que els reis fan assassinar els marits (*mariti*) per apoderar-se de les seves dones. Segons la versió Random House Mondadori-Carme Arenas, diu que els reis fan assassinar "els màrtirs".

La goja perd personalitat

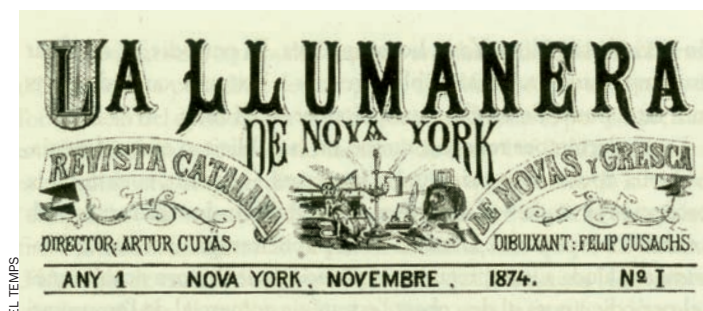
El DIEC2 manté que no hi ha diferència entre una goja i una fada. Però encara que totes dues siguin éssers fantàstics que es representen sota la figura d'una dona dotada d'un poder sobrenatural, una goja és només, com diu l'Alcover-Moll, la "dona fabulosa de la qual diuen que habita dins l'aigua o dalt les muntanyes i que surt a treballar o a dansar de nits i no es deixa veure de dia". També ho deixa clar Enciclopèdia, que recorda que la goja és una derivació del mite de l'esperit de les aigües. I el GD62: "Goja: Dona fabulosa de la qual diuen que habita dins l'aigua o dalt les muntanyes i que surt a treballar o descansar de nits i s'amaga de dia."

Aproximació a 'La Lluanera de Nova York', periòdic que modernitza la premsa catalana

El periòdic mensual *La Lluanera de Nova York*, editat entre els anys 1874 i 1881, s'avança a fer el pas del model periodístic de base ideològica cap a un model que prioritza la notícia en detriment del text doctrinari, per la influència de la premsa nord-americana contemporània. S'hi avança perquè aquells anys la major part de les publicacions periòdiques que arribaven i s'editaven a casa nostra tenien un to clarament ideològic. És la conclusió de l'estudi a fons del periòdic editat a Nova York en català que ha realitzat l'historiador Lluís Costa (Girona, 1959). Els llibres de l'Índex l'ha publicat amb el títol *La Lluanera de Nova York (1874-1881). Un periòdic entre Catalunya i Amèrica*.

A banda un elevat component cultural, les notícies ocupen –ha calculat l'historiador– entre el 30% i el 40% del conjunt del periòdic. És el resultat de l'objectiu dels seus fundadors: fer arribar la realitat catalana als fills escampats essencialment per Cuba i Nova York.

Les raons que inspiren la modernitat de *La Lluanera* les trobem, considera Lluís Costa, en el fet que els models on s'emmiralla eren els del seu entorn més immediat, els dels

Capçalera del primer número del periòdic mensual *La Lluanera de Nova York*, del novembre del 1874.

periòdics nord-americans. Així mateix, la voluntat d'erigir-se en el canal de transmissió entre Catalunya i Amèrica exigia de fer una atenció preferent a les notícies dels dos marges de l'Atlàntic.

Són notícies referides essencialment a la ciutat de Barcelona, sense deixar de banda la resta del Principat. Els continguts són diversificats, tot i que les notícies de la cultura renaixentista –celebració de certàmens literaris, activitats culturals i artístiques– disposen d'un predomini notable al periòdic fundat i dirigit per Artur Cuyàs Armengol (Barcelona, 1845-Madrid, 1925), periodista, filòleg, escriptor i compositor, personatge profundament amarat de l'esperit de la Renaixença, però ben allunyat del seu component capellanesc, atès que era d'esperit laic, liberal i progressista, com tots els que va convidar a col·laborar-hi, com ara Rossend Arús, Serafi Pitarra i Albert de Quintana.

La densitat cultural dels continguts hi és remarcable i correspon, diu Lluís Costa, a les múltiples iniciatives endegades pel periòdic mateix, des de l'homeatge a Josep Anselm Clavé –un altre destacat republicà– a les reivindicacions del record dels grans prohoms de la cultura catalana –expressat mitjançant la construcció de monuments que embellissin la ciutat de Barcelona– o de la fundació d'una Acadèmia de la Llengua Catalana. Per a *La Lluanera*, la difusió de la cultura catalana esdevé un acte de patriotisme imprescindible en la projecció de Catalunya. De totes maneres, el periòdic s'obre també a les manifestacions literàries estrangeres,

Avançat en diversos aspectes tècnics, modern per l'època, va fer a més veritables esforços en el camp de la distribució per a arribar a uns mercats geogràficament dispersos. El periòdic representa, conclou Lluís Costa, un capítol molt important en la història de la premsa catalana.

Lluís Bonada